

Projecte lingüístic de centre i plurilingüisme

2013/2014

Codi: 102073

Crèdits: 5

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500798 Educació primària	OB	3	2

Professor de contacte

Nom: Oriol Guasch Boyé

Correu electrònic: Oriol.Guasch@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Per assolir els objectius de l'assignatura caldrà un bon domini oral i escrit de les llengües catalana i castellana (nivell C2 del Marc Europeu Comú de Referència). També es requerirà un domini instrumental bàsic de la llengua anglesa o de la francesa (nivell B1 del Marc Europeu Comú de Referència).

Per assolir els objectius de l'assignatura caldrà un bon domini oral i escrit de les llengües catalana i castellana (nivell C2). També es requerirà un domini instrumental de la llengua anglesa o de la francesa (nivell B1).

Objectius

Aquesta assignatura aporta coneixements bàsics necessaris per a tots els futurs mestres d'educació primària. En concret dona eines per a la fonamentació de la planificació de la formació lingüística dels escolars en un currículum multilingüe i en un context social de llengües en contacte.

Els objectius formatius de l'assignatura són :

- Conèixer la diversitat lingüística del món actual, els fenòmens sociolingüístics que es desprenen de les relacions entre les llengües i les comunitats que les parlen i la incidència d'aquests fenòmens en l'establiment de polítiques lingüístiques, amb una atenció especial a Europa, l'Estat espanyol i Catalunya.
- Conèixer les característiques de les competències lingüístiques de les persones plurilingües i les particularitats dels seus usos lingüístics
- Conèixer els factors que incideixen en l'elaboració dels Projectes Lingüístics de Centre: la planificació de la formació lingüística dels escolars en un context de contacte de llengües en què s'imparteix un currículum multilingüe en aules lingüísticament heterogènies.
- Tenir coneixements per actuar en la diversitat de processos que intervenen en l'aprenentatge de llengües, tot donant la importància necessària a la interacció oral i sabent establir relacions entre els diferents continguts d'altres àrees, per tal que aquest aprenentatge esdevingui significatiu, funcional i competencial.
- Adquirir coneixements i competències didàctiques i professionals de base sobre l'ensenyament i l'aprenentatge de llengües estrangeres a l'Educació Primària.

Competències

Educació primària

- Afrontar situacions d'aprenentatge de llengües en contextos multilingües.
- Conèixer el currículum escolar de les llengües i la literatura.
- Conèixer les dificultats per al aprenentatge de les llengües oficials d'estudiants d'altres llengües.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crític i saber comunicar-se de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Incorporar les tecnologies de la informació i la comunicació per aprendre, per comunicar-se i col·laborar en els contextos educatius i formatius
- Parlar, llegir i escriure correctament i adequadament en les llengües oficials de la Comunitat Autònoma corresponent.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar i aplicar pràctiques didàctiques en què s'afavoreixi el desenvolupament de la competència plurilingüe i intercultural, tot tenint en compte la perspectiva de l'escola inclusiva.
2. Conformar equips de treball capaços de desenvolupar les activitats de forma efectiva tant de manera presencial com telecol·laborant de diferents formes.
3. Conèixer i saber utilitzar els principals recursos i eines de consulta de la llengua.
4. Conèixer i valorar el programari educatiu i espais web adients per a l'ensenyament i l'aprenentatge de llengües dels diferents nivells educatius.
5. Conèixer les bases en què es fonamenta l'ensenyament i l'aprenentatge d'una llengua estrangera a la primària.
6. Demostrar un coneixement acadèmic de les diverses llengües usades.
7. Descobrir les dimensions socials i cognitives del llenguatge escrit, conèixer les distintes dinàmiques de l'oralitat per dominar l'ús de diferents tècniques d'expressió i expressar-se adequadament oralment i per escrit.
8. Distingir en qualsevol producció lingüística elements estàndards i de variació.
9. Fer propostes didàctiques per treballar la llengua estrangera a la primària i saber valorar totes les possibilitats organitzatives i els materials més adequats.
10. Identificar els principals mecanismes de creació lèxica.
11. Interpretar el currículum de l'àmbit de llengües de la Generalitat de Catalunya, tant en els continguts que s'han d'assolir, com en l'articulació de les llengües de l'escola i en els aspectes transversals que suposa la dimensió comunicativa.
12. Saber expressar oralment i per escrit idees i coneixements amb suficient fonament teòric i argumental.
13. Saber planificar i implementar activitats en què s'articulin les estratègies adequades per a la superació de les dificultats d'aprenentatge de les llengües oficials per part d'alumnes d'altres llengües.
14. Usar les TIC i les TAC en la recerca d'informació i en el desenvolupament i elaboració de treballs pràctics i propostes didàctiques en l'àmbit de l'EF.
15. Valorar la correcció, adequació i acceptabilitat en produccions orals i escrites.

Continguts

1. Societat, llengües i escola

- La diversitat lingüística en el món actual. Les situacions de multilingüisme i contacte de llengües.
- El sistema educatiu, la diversitat lingüística i la cohesió social. Aspectes sociolingüístics dels centres escolars de Catalunya. La transmissió de la llengua catalana.
- Legislació sobre el tractament de les llengües a l'educació obligatòria a Espanya i a Catalunya. Les llengües i l'accés a la funció pública.
- Política lingüística europea. Principals recomanacions del Consell d'Europa referides a llengües de minories i llengües estrangeres.

2. La competència plurilingüe

- Característiques de les competències lingüístiques de les persones plurilingües.
- La comunicació en situacions plurilingües: alternança de llengües, converses endolingües i exolingües, el paper de les diferents llengües que es coneixen.
- L'ensenyament de les llengües en aules lingüísticament heterogènies.

3. Projecte lingüístic de centre

- Models d'educació plurilingüe. Els programes desenvolupats a Catalunya. Especificitats i diversitat de la situació de les aules catalanes.
- El tractament integrat de les àrees de llengua.
- Les llengües a les àrees curriculars
- Desenvolupament de plans lectors de centre.
- Llengua i cohesió social. La integració lingüística dels nouvinguts. Propostes per a la consideració de les llengües de l'alumnat estranger.
- La planificació de les llengües fora de l'aula. Plans educatius d'entorn i eines de cohesió social.

4. Ensenyament, aprenentatge i avaluació de llengües estrangeres

- Ensenyament i aprenentatge de llengües estrangeres als cicles inicial, mitjà i superior.
- La introducció de la segona llengua estrangera al cicle superior.
- La gestió de la comunicació a l'aula. L'organització de les activitats de recepció, producció i interacció a l'aula de llengües estrangeres.
- Enfocaments per aprendre llengües estrangeres a Primària. Programes AICLE.
- L'avaluació dels aprenentatges.
- La literatura en l'aprenentatge de llengües estrangeres.

Metodologia

La metodologia docent de l'assignatura parteix del supòsit que el coneixement es construeix en processos col·laboratius entre professorat i alumnat i entre els alumnes entre ells, que es desenvolupen principalment en la realització de tasques en les quals es mobilitzen els coneixements previs dels alumnes per a l'assimilació de nous coneixements declaratius i/o procedimentals fornits pel professorat directament o a través de lectures i/o experiències.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposicions del professorat per a la presentació del temari de l'assignatura i de les feines grupals i individuals. Discussió col·lectiva d'aquestes feines.	38	1,52	1, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15
Tipus: Supervisades			
Tutories de seguiment	23	0,92	6, 8, 10, 12, 14
Tipus: Autònomes			

Avaluació

Les activitats de treball individuals i en petit grup realitzades en l'àmbit de les sessions dirigides, supervisades i autònomes comportaran la utilització d'instruments d'avaluació formativa i de regulació de les activitats individuals i/o grupals.

L'assistència a classe és obligatòria: l'estudiant ha d'assistir a un mínim del 80% de les classes. Encara que s'hagin presentat els treballs corresponents, en cas d'una assistència per sota dels mínims fixats s'obtindrà la qualificació de no presentat.

Cal aprovar cada un dels tres blocs per separat per poder aprovar globalment l'assignatura. En alguns casos es podran establir mecanismes per tal de millorar un resultat insuficient d'una activitat parcial.

D'acord amb la normativa UAB, el plagi o la còpia d'un treball individual o grupal es penalitzarà amb un zero i comportarà la pèrdua de la possibilitat de la seva recuperació. Així mateix, la còpia o la tinença de documents o dispositius per copiar en proves individuals d'avaluació a les aules constituïran un motiu directe per qualificar amb un zero les assignatures a què corresponen aquestes proves.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Participació activa a les classes i feines individuals i en petit grup relacionades amb el punt 4 dels continguts	40%	0	0	1, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
Prova escrita sobre els punts 1, 2 i 3 dels continguts	35%	2	0,08	1, 4, 6, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15
Treball(s) escrit(s) en petit grup sobre els punts 1, 2 i 3 dels continguts i presentació oral d'aquest(s) treball(s). Productes intermedis per a la realització del(s) treball(s) escrit(s) i de l'exposició oral	25%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15

Bibliografia

1. Societat, llengües i escola

Barrieras, M. [et al.] (2009). Diversitat lingüística a l'aula: construir centres educatius plurilingües. Barcelona: Eumo Editorial / Fundació Jaume Bofill

Boix, E.; Vila, X. (1998) Sociolingüística de la llengua catalana. Barcelona: Ariel

DDAA (2000) Lenguas e inmigración. Textos de didáctica de la lengua y la literatura, 23

DDAA (2001) Llengües, ètnies i cultures a l'ensenyament. Articles de didàctica de la llengua i la literatura, 23

DDAA (2002) Aprender lengua des de la diversitat. Articles de didàctica de la llengua i la literatura, 27

DDAA (2005) Diversitat de llengües a l'aula. Articles de didàctica de la llengua i la literatura, 38

DDAA (2006) Enseñar y aprender lenguas en el país de acogida. Textos de didáctica de la lengua y la literatura, 42

DDAA (2009) Les llengües de l'escola. Perspectiva escolar, 337 (14-23)

DDAA (2010) Las lenguas del mundo. Textos de didáctica de la lengua y la literatura, 54

Dooly, M.; Unamuno, V. (2009) Multiple languages in one society: categorisations of language and social cohesion in policy and practice. *Journal of Education Policy*, 24 (3), 217-236.

Escobar Urmeneta, C.; Unamuno, V. (2008) Languages and language learning in Catalan Schools: From the bilingual to the multilingual challenge. A: Hélot, C.; de Mejías, A.M. (eds.). *Forging Multilingual Spaces. Integrated Perspectives on Majority and Minority Bilingual Education*. Clevedon: Multilingual Matters (pp.228-255)

GELA (2003). La carpeta de la diversitat lingüística: educació primària, 1r cicle. Barcelona:Octaedro.

GELA (2003). La carpeta de la diversitat lingüística: educació primària, 2n cicle. Barcelona: Octaedro.

GELA (2003). La carpeta de la diversitat lingüística: educació primària, 3r cicle. Barcelona: Octaedro.

Guasch, O. (2001) El plurilingüisme i la renovació de l'ensenyament de la llengua. *Articles*, 23, 9-21.

Junyent, C. (1999) La diversitat lingüística. Barcelona: Gela / Octaedro

Molla, T.(ed) (2002) Llengües globals, llengües locals. Alzira: Bromera.

Moreno, J.C. (2000) La dignidad e igualdad de las lenguas. Madrid: Alianza

Ninyoles, R.LI. (1976) Bases per a una política lingüística democràtica a l'Estat Espanyol. València: Tres i Quatre

Serra, J. M^a. (1997) Immersió lingüística, rendiment acadèmic i classe social. Barcelona:Horsori.

Siguan, M. (1998) La escuela y los inmigrantes. Barcelona: Paidós.

Tuson, J. (1988) Mal de llengües. A l'entorn dels prejudicis lingüístics. Barcelona: Empúries.

Unamuno, U (2003) Lengua, escuela y diversidad sociocultural. Barcelona: Graó.

Llei d'Educació de Catalunya (2009)

<http://www.gencat.cat/educacio/lleieducacio/cat/articulat.htm>

European Union, (1995). White Paper on Education and Training -Teaching and Learning -Towards the Learning Society

http://europa.eu/documents/comm/white_papers/pdf/com95_590_en.pdf

Carta Europea de les Llengües Regionals i Minoritàries

<http://www20.gencat.cat/docs/Llengcat/Documents/Altres/Arxius/cartaeur%281%29.pdf>

2. La competència plurilingüe

Pascual, V. (2006). El tractament de les llengües en un model d'educació plurilingüe per al sistema educatiu valencià. València: Conselleria de Cultura, Educació i Esport. Generalitat Valenciana.

Guasch, O. (2010) Plurilingüisme i formació lingüística dels escolars. A Guasch, O. (coord) *El tractament integrat de les llengües*. Barcelona : Graó (pp. 13-28)

Coste, D. (2001). La notion de compétence plurilingüe. Actes du séminaire "L'enseignement des langues vivantes, perspectives". Versailles: CRDP de l'Academia de Versailles.

DDAA (2006) Diversitat de llengües a l'aula. Articles de didàctica de la llengua i la literatura, 38

Nussbaum, L. (2006) Aprender a aprender lenguas en la educación primaria. A Lomas, C. (comp.) Cambiar la escuela, cambiar la vida. Granada. Cooperativa. Editorial Magisterio. pp. 3-69. ISBN 958-20-0765-6

Unamuno, V. & Nussbaum, L. (2005) Competències orals multilingües d'alumnat estranger a Catalunya. Immersió Lingüística, 7: 115-122

3. Projecte lingüístic de centre

Badia, J. (2010) Gràcies a la immersió lingüística. Models d'escola i models d'educació lingüística. Revista Omnium, 15

Beacco, J. C. (2007). De la diversité linguistique a l'éducation plurilingue: Guide pour l'élaboration des politiques linguistiques éducatives en Europe. Strasbourg: Conseil de l'Europe

DDAA (1996) La lengua como instrumento de aprendizaje. Textos de didáctica de la lengua y la literatura, 8

DDAA (1997) El proyecto lingüístico de centro. Textos de didáctica de la lengua y la literatura, 13

DDAA (2008) El tratamiento integrado de las lenguas. Textos de didáctica de la lengua y la literatura, 47

DDAA (2011) La llengua més enllà de les classes de llengua. Articles de didàctica de la llengua i la literatura, 54

Jorba, J.; Gómez, I.; Prat, À. (1998). Parlar i escriure per aprendre Bellaterra, ICE UAB.

Márquez, C.; Prat, A. (2010) Competència científica i lectora a secundària. L'ús de textos a les aules de ciències.

Mayans, P.; Canal, I. (2011) El pla per a l'actualització del programa d'immersió lingüística a Catalunya (2007-2013). A Escobar, C. [et al.] AICLE-CLIL-EMILE: Educació plurilingüe. Bellaterra: Servei de publicacions de la UAB

Sutton, Clive (1996) Beliefs about science and beliefs about language. International Journal of Science Education. Volume 18, Issue 1. Pages 1 - 18.

4. Ensenyament, aprenentatge i avaluació de llengües estrangeres

Consell d'Europa (2002) Marc europeu comú de referència per a les llengües: aprendre, ensenyar, avaluar, Barcelona: Generalitat de Catalunya.
(<http://www20.gencat.cat/portal/site/Llengcat/menuitem.b318de7236aed0e7a129d410b0c0e1a0/?vgnnextoid=7b7>)

Escobar, C. (2009). Cuando la lengua de la escuela es diferente de la lengua familiar, monogràfic Aprender en inglés, Cuadernos de Pedagogía, 395: 46-51.

Nunan, D. 2004. Task-based Language Teaching. Cambridge: Cambridge University Press.

Willis, D. & Willis, J. (2007) Doing Task-based teaching. Oxford Handbooks for Language Teachers. Oxford: Oxford University Press

Recursos de llengües estrangeres <http://www.xtec.cat/recursos/lestrangeres/frances.htm>